

Om implementerings- og læringsforløb

I denne pjece informerer vi om Sundhedsstyrelsens implementerings- og læringsforløb, der er et tilbud til alle kommuner i perioden 2021–2024.

Implementerings- og læringsforløbene er udviklet på baggrund af Sundhedsstyrelsens nationale anbefalinger¹. De har til formål at styrke arbejdet med at skabe større trivsel for borgere med demens og dermed kunne forebygge, håndtere og lære af voldsomme episoder i ældreplejen. Et forløb består af fem undervisningsdage af 6 timers varighed, som afvikles i løbet af to-fire måneder.

Informationspjece indeholder information om:

Om implementerings- og læringsforløb	1
Formål	1
Tilmelding.....	2
Datoer	2
Leverandører	2
Evaluerings.....	3
Forplejning.....	3
Lokaler mv.....	3
Pris	3
Deltagere.....	3
Implementeringsgruppe	4
Program	5
Undervisningsform.....	9
Antal forløb pr. kommune.....	10
Kontakt	12

Formål

Formålet med Implementerings- og læringsforløbene er at give alle landets kommuner et fælles fagligt ståsted til at implementere og forankre Sundhedsstyrelsens [Anbefalinger og inspiration til at forebygge, håndtere og lære af voldsomme episoder og udadreagerende adfærd i ældreplejen](#). Forløbene er et af initiativerne i [Handlingsplan til at forebygge og håndtere udadreagerende adfærd i ældreplejen](#).

---

¹ Sundhedsstyrelsen 2020: Anbefalinger og Inspiration til at forebygge, håndtere og lære af voldsomme episoder og udadreagerende adfærd i ældreplejen.

En demenssygdom kan påvirke mennesker, så de kommunikerer deres mistroivsel gennem en udadreagerende adfærd. Her er det vigtigt at have forståelse for borgerens situation og adfærd - og arbejde fagligt med at øge borgerens trivsel. Ligesom det er vigtigt at sikre det gode arbejdsmiljø for medarbejderne.

At forebygge udadreagerende adfærd og voldsomme episoder i ældeplejen er til gavn for både borgere og medarbejdere, men det er en kompleks faglig opgave, der kræver særlige kompetencer og viden. Gennem implementerings- og læringsforløbene får deltagerne viden om området og metoder til at skabe forandring i praksis herunder sikre, at både borgere og medarbejdere oplever større, bedre og mere trivsel i hverdagen i ældreplejen. Med et afsæt i denne viden styrkes kommunens arbejde med at forebygge voldsomme episoder og reducere vold og trusler om vold i ældreplejen.

Tilmelding

Tilmelding sker på vegne af hele kommunen. Derfor forventer Sundhedsstyrelsen, at kommunen også kontakter og koordinerer med private leverandører, selvejende institutioner mv. i kommunen før tilmelding. For at vi ved, hvordan forløbene skal fordeles mellem kommunerne i løbet af perioden, beder vi om tilmelding via nedenstående link. Ved tilmelding har kommunen mulighed for at anføre, hvornår man ønsker at gennemføre implementerings- og læringsforløbene. Hver kommune får et halvår til at afvikle forløbene.

De første forløb afvikles til efteråret 2021, og her vil der være en særlig mulighed for at være de første til at gennemføre forløbene. Sundhedsstyrelsen vil følge disse første forløb tæt, og de deltagende kommuner får en særlig rolle i forhold til at påvirke og evaluere afviklingen af forløbene. Der vil efterfølgende blive afviklet forløb i hvert halvår i løbet af perioden 2022–2024.

Deadline for tilmelding til forløb i efteråret 2021 var den 15. juni 2021.

[Tilmeld jer forløb i perioden 2022-24](#) - deadline for alle disse forløb er **den 1. september 2021**.

Efter hver tilmeldingsfrist vil Sundhedsstyrelsen melde ud, hvornår de enkelte kommuner kan gennemføre forløb. Tildeling sker efter 'først-til-mølle'-princippet og tager hensyn til, at de førstkommende forløb besættes først. Sundhedsstyrelsen imødekommer så vidt muligt de ønskede prioriteter.

Datoer

Kommunen gennemfører som udgangspunkt alle sine forløb inden for samme halvår i løbet af 2021-2024. De konkrete datoer for at gennemføre forløb aftales mellem kommunen og den leverandør, som skal facilitere forløbet.

Leverandører

Sundhedsstyrelsen har indgået aftale med tre eksterne leverandører, som forestår faciliteringen af forløbene i kommunerne. Leverandørerne er University College Lillebælt (UCL), PS!mprove og Type2Dialog. Sundhedsstyrelsen beslutter, hvilken leverandør der skal gennemføre forløb i den enkelte kommune. Leverandørerne er ansvarlige for den nærmere planlægning og at gennemføre forløbene.

Evaluering

Der vil blive foretaget en mindre evaluering af alle forløb på den sidste dag. Derudover vil der blive gennemført en større evaluering blandt en mindre del af kommunerne. De involverede kommuner vil få besked herom.

Forplejning

Kommunen skal selv sørge for forplejning i forbindelse med forløbet, men udgifterne vil blive dækket med et fast beløb af Sundhedsstyrelsen.

Lokaler mv.

Kommunen forventes selv at stille lokaler til rådighed for gennemførelse af forløbene. Kommunen skal desuden sørge for, at der er projektor, whiteboard, flipover osv. til rådighed for undervisningen.

Grundet COVID-19 kan dele af undervisningen foregå online. I dette tilfælde skal kommunen sikre faciliteterne for online undervisning.

Pris

Det er gratis at deltage i forløbene.

Deltagere

Implementerings- og læringsforløbet er målrettet ledere og medarbejdere på ældreområdet, herunder kommunale, selvejende og private plejehjem, hjemmepleje og midlertidige døgnophold, såsom genoptræning, akutte enheder, rehabilitering mv.

Deltagerne på undervisningsholdene udvælges af kommunen i dialog med leverandøren, der står for undervisningen i kommunen. Her tages der højde for lokale behov, ønsker og forventninger til forløbet.

Et undervisningshold består af 25 personer, der som udgangspunkt består af fem personer fra fem forskellige enheder.

Som udgangspunkt deltager hver enhed med følgende fem personer:

- Leder
- Tillidsrepræsentant
- Arbejdsmiljørepræsentant
- Demensfaglig nøgleperson, fx demenskoordinator eller en driftsmedarbejder med særlig demensfaglig viden
- Anden person med særlig faglig viden eller funktion ift. forløbet.

Afhængigt af kommunens størrelse kan kommunen gennemføre flere forløb med hver deres undervisningshold på 25 personer. Læs mere under 'Antal forløb pr. kommune'.

Implementeringsgruppe

For hver kommune etableres der én implementeringsgruppe – uanset antallet af forløb i kommunen. Implementeringsgruppens rolle er at understøtte implementering og forankring af den tillærte viden og metoder på tværs i kommunen. Implementeringsgruppen understøtter fremtidig forankring og forandringskabelse, således at der aktivt arbejdes med den tillærte viden og metoder også efter, at forløbet afsluttes. Deltagerne i implementeringsgruppen udvælges af kommunen i dialog med leverandøren.

Som udgangspunkt består implementeringsgruppen af:

- Ældrechef eller tilsvarende
- Kommunal kontaktperson med ansvar for kontakt til leverandør
- Repræsentant fra Arbejdsmiljøområdet
- Repræsentant for demensfaglige nøglepersoner.

Derudover kan gruppen suppleres af:

- Repræsentant fra tillidsmandsområdet
- Repræsentant fra forvaltningen
- Repræsentant for medarbejderne
- Repræsentant fra driftslederområdet
- Repræsentant for selvejende og/eller private driftsenheder

Implementeringsgruppen deltager i:

- Opstartsmøde inden forløbene
- Statusmøde halvejs i forløbene
- Opfølgingsmøde tre måneder efter forløb.

Derudover deltager repræsentanter fra implementeringsgruppen i de to workshops (se program).

Der kan godt være personer i implementeringsgruppen, der også indgår i forløbet som almindelige deltagere på et undervisningshold.

For at tilpasse forløbene til den enkelte kommune skal leverandørerne indledningsvis lave en mindre gennemgang og analyse af kommunens praksis. Her skal bl.a. kommunens og enhedernes politikker, procedurer og retningslinjer med relevans for området indgå.

Det kan eksempelvis være arbejdsmiljøtiltag eller demenspolitikker. Disse indsamles og udleveres af kommunen. Det gøres med det formål at analysere kommunens praksis i dialog med leverandøren og drøfte, hvor der kan være behov for at styrke kommunens arbejde. Det vil samtidig give leverandøren viden om kommunens praksis og historik, som kan forberede leverandøren til afvikling og kvalificering af det konkrete forløb.

Gennemgangen skal munde ud i en kort opsamling, der deles med kommunen.

Program

Dag 1	
Undervisningsmodul 1	
Indhold	Deltagere
Velkomst og opstart: <ul style="list-style-type: none"> • Introduktion til undervisning, undervisere og praktisk information Introduktion til baggrund for forløbet: <ul style="list-style-type: none"> • Introduktion til Sundhedsstyrelsens nationale handlingsplan² • Introduktion til Sundhedsstyrelsens anbefalinger³ • Introduktion til dobbeltperspektivet	Undervisningshold
Viden om forebyggelse i et dobbeltperspektiv: <ul style="list-style-type: none"> • Grundlæggende viden om anbefalinger til forebyggelse af voldsomme episoder i ældreplejen • Introduktion til og viden om metoder til forebyggelse	Undervisningshold
Refleksion over egen praksis ift. forebyggelse af voldsomme episoder: <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne reflekterer over egne tilgange til og retningslinjer for forebyggelse herunder: • Hvordan arbejder vi med forebyggelse? • Hvilken systematik har vi? • Hvilke metoder anvender vi? • Hvilke forbedringspunkter ser vi?	Undervisningshold
Introduktion til praksisøvelser: <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne forberedes med relevante metoder og øvelser til brug i praksis.	Undervisningshold
Udføre praksisøvelser i egen praksis: <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsholdet undersøger, hvilke udfordringer og systematikker der er i egen praksis relateret til forebyggelse af voldsomme episoder. • Deltagerne reflekterer over egen praksis og afprøver selvvalgt praksisøvelse.	Undervisningshold i samarbejde med øvrige kollegaer fra egen organisation

² Sundhedsstyrelsen, 2019. Handlingsplan til at forebygge og håndtere udadreagerende adfærd i ældreplejen.

³ Sundhedsstyrelsen, 2020. Anbefalinger og inspiration til at forebygge, håndtere og lære af voldsomme episoder og udadreagerende adfærd i ældreplejen.

Dag 2	
Undervisningsmodul 2	
Indhold	Deltagere
<p>Opsamling på erfaringer fra praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne byder ind med oplevelser, overvejelser og refleksioner • Eventuelle spørgsmål, udfordringer eller lign. diskuteres 	Undervisningshold
<p>Viden om håndtering og læring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grundlæggende viden om anbefalinger til håndtering og læring af voldsomme episoder i ældreplejen • Introduktion til viden om og metoder til håndtering og læring 	Undervisningshold
<p>Refleksion over egen praksis ift. håndtering og læring af voldsomme episoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne reflekterer over egne strategier og retningslinjer for håndtering og læring herunder: • Hvordan arbejder vi med håndtering og læring? • Hvilken systematik har vi? • Hvilke metoder anvender vi? • Hvilke forbedringspunkter ser vi? 	Undervisningshold
<p>Introduktion til praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne klædes på ift. relevante metoder og øvelser til anvendelse i praksis. 	Undervisningshold
<p>Udføre praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsholdet undersøger hvilke udfordringer og systematikker, der er i egen praksis relateret til håndtering og læring af voldsomme episoder. • Deltagerne reflekterer over egen praksis og afprøver selvvalgt praksisøvelse. 	Undervisningshold i samarbejde med øvrige kollegaer fra egen organisation

Dag 3	
Workshop 1	
Indhold	Deltagere
<p>Opsamling på erfaringer fra praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne byder ind med oplevelser, overvejelser og refleksioner • Eventuelle spørgsmål, udfordringer eller lign. diskuteres 	Undervisningshold og repræsentanter fra implementeringsgruppe
<p>Videndeling og refleksion over udviklingsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videndeling på tværs • Identificering af fælles udfordringer på tværs • Identificering af implementerings- og udviklingsmål • Eventuelt identificering af lokale delmål 	Undervisningshold og repræsentanter fra implementeringsgruppe
<p>Introduktion til praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne klædes på ift. relevante refleksioner og metoder til implementering i praksis. Der drøftes eksempelvis: • Hvordan implementerer vi brugbar viden i vores praksis? • Hvad skal der til for at det lykkes? • Hvilke kompetencer kan vi anvende? • Hvilken kompetenceudvikling er der behov for? • Hvilken form for opfølgning er nødvendig? 	Undervisningshold med understøttelse og bidrag fra implementeringsgruppe
<p>Udføre praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsholdet undersøger hvilke udfordringer og systematikker, der er i egen praksis relateret til unge/nyansatte samt udviklingsmål fra workshop 1. • Deltagerne reflekterer over egen praksis og afprøver selvvalgt praksisøvelse. 	Øvelser i egen praksis i samarbejde med øvrige kollegaer i egen organisation

Dag 4	
Undervisningsmodul 3	
Indhold	Deltagere
<p>Opsamling på erfaringer fra praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne byder ind med oplevelser, overvejelser og refleksioner • Eventuelle spørgsmål, udfordringer eller lign. diskuteres 	Undervisningshold
<p>Introduktion til unge/nyansatte som særlig målgruppe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grundlæggende viden om unge/nyansatte som en særlig sårbar målgruppe ifm. forebyggelse, håndtering og læring af voldsomme episoder i ældreplejen. <p>Viden om tryk og trivsel i ældreplejen med særlig fokus på unge/nyansatte i ældreplejen</p>	Undervisningshold
<p>Praksisnær viden og metoder i relation til forebyggelse, håndtering og læring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppeøvelse med udgangspunkt i praksisnære cases • Gruppeøvelser med fokus på metoder, værktøjer og praksisnær viden ift. udfordringer og fælles udviklingsmål identificeret ved workshop 1 	Undervisningshold
<p>Refleksion og metoder til implementering i praksis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Refleksion over viden og metoder i relation til egen praksis • Fælles refleksion over, hvordan metodiske greb og praksisnær viden implementeres i egen praksis ift. udfordringer og fælles udviklingsmål identificeret ved workshop 1 	Undervisningshold
<p>Introduktion til praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppearbejde med tæt sparring og særlig fokus på forberedelse af afsluttende praksisøvelse • Deltagerne klædes på ift. relevante metoder og øvelser til anvendelse i praksis. Eksempelvis: <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan implementerer vi brugbar viden i vores praksis? • Hvad skal der til for at det lykkes? • Hvilke kompetencer kan vi anvende? • Hvilken kompetenceudvikling er der behov for? • Hvilken form for opfølgning er nødvendig? 	Undervisningshold
<p>Udføre praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsholdet gennemfører selvvalgte praksisøvelser på baggrund af udviklingsmål fra workshop 1 og refleksioner fra undervisningsmodul 3. 	Øvelser i egen praksis i samarbejde med øvrige kollegaer i egen organisation

Dag 5	
Workshop 2	
Indhold	Deltagere
<p>Opsamling på erfaringer fra praksisøvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagerne byder ind med oplevelser, overvejelser og refleksioner • Eventuelle spørgsmål, udfordringer eller lign. diskuteres 	Undervisningshold og Implementeringsgruppe
<p>Opsamling på ny viden gennem forløbet og udvikling undervejs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opsamling på viden om anbefalingerne • Opsamling på viden om dobbeltperspektivet • Opsamling på udfordringer og udviklingsmål 	Undervisningshold og Implementeringsgruppe
<p>Opsamling med særligt fokus på erfaringer fra praksis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opsamling på praksisøvelser med særligt fokus på dobbeltperspektivet. Der reflekteres bl.a. over: <ul style="list-style-type: none"> • Hvad tager vi med os videre fra øvelserne i praksis? • Hvordan kan vores erfaringer anvendes fremadrettet? • Hvordan sikres borgernes trivsel? • Hvordan sikres det gode arbejdsmiljø for medarbejderne? 	Undervisningshold og implementeringsgruppe
<p>Forankring og fælles retning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drøftelse af udfordringer og særlige fokuspunkter ift. at sikre ejerskab og forankring fremadrettet • Drøftelse af udfordringer og særlige fokuspunkter ift. at sikre fælles, faglig udvikling på tværs af kommunen. • Aftaler for det videre arbejde med de tillærte metoder • Hvordan vil vi arbejde systematisk og metodisk med forebyggelse, håndtering og læring fremover? 	Undervisningshold og Implementeringsgruppe

Undervisningsform

Undervisningen i implementerings- og læringsforløbene vil aktivt inddrage undervisningsholdets erfaringer fra praksis og systematik i at forebygge, håndtere og lære af udadreagerende adfærd. Før opstart af forløb, tilpasses undervisningen kommunens organisatoriske forhold og rammer i ældreplejen⁴, således at kommunen får de bedste forudsætninger for systematisk at anvende og implementere anbefalingerne.

I forløbet veksles der mellem undervisning, gruppeøvelser og fælles refleksion. Undervisningen bygger på en kombination af teorier, værktøjer og praktiske metoder.

---

⁴ Leverandøren indsamler i samarbejde med implementeringsgruppen kommunens retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder i ældreplejen.

Mellem hver mødegang er der tid til fordybelse og afprøvning af metoder i egen praksis. Dette har til formål at gøre undervisningen relevant ift. praksis og de udfordringer og dilemmaer, der kan opstå i ældreplejen.

Som det fremgår af foranstående program, består undervisningen af tre undervisningsmoduler og to workshops af 6 timers varighed. Mellem modulerne og workshopsene er der mellemliggende øvelser i egen praksis.

Antal forløb pr. kommune

Antallet af forløb i den enkelte kommune afgøres af en fordelingsnøgle bestemt af antallet af borgere over 65 år i kommunen. Hvert forløb i kommunen gennemføres med et undervisningshold på 25 deltagere. Læs mere under 'Deltagere'.

Af nedenstående tabel fremgår antallet af tilbudte forløb til den enkelte kommune:

Kommunestørrelse (Antal borgere over 65 år)	Kommuner	Antal kommuner	Antal undervisnings- forløb pr. kommune
0 – 5000	Dragør Fanø Glostrup Ishøj Langeland Læsø Samsø Solrød Vallensbæk Ærø	10	1
5000 – 10.000	Albertslund Allerød Assens Billund Brøndby Brønderslev Egedal Favrskov Faxe Fredensborg Furesø Halsnæs Hedensted Herlev Hillerød Hvidovre Høje-Taastrup Hørsholm Ikast-Brande Jammerbugt Kerteminde Lejre Lemvig Mariagerfjord	40	2

	Middelfart Morsø Norddjurs Nordfyns Nyborg Odder Rebild Ringsted Rødovre Sorø Stevns Struer Tønder Tårnby Vejen Vesthimmerlands		
10.000 – 15.000	Aabenraa Ballerup Bornholm Faaborg-Midtfyn Fredericia Frederikssund Gladsaxe Greve Gribskov Haderslev Holstebro Kalundborg Køge Lolland Lyngby-Taarbæk Odsherred Ringkøbing-Skjern Rudersdal Skanderborg Skive Svendborg Syddjurs Thisted Varde Vordingborg	25	3
15.000 – 20.000	Frederiksberg Frederikshavn Gentofte Guldborgsund Helsingør Herning Hjørring Holbæk Horsens Kolding	15	4

	Næstved Roskilde Slagelse Silkeborg Sønderborg		
20.000 – 25.000	Esbjerg Randers Vejle Viborg	4	5
25.000 – 30.000		0	6
30.000 – 35.000		0	7
35.000 – 40.000	Aalborg Odense	2	8
40.000 – 45.000		0	9
45.000 – 50.000		0	10
50.000 – 55.000	Aarhus	1	11
55.000 – 60.000		0	12
60.000 – 65.000		0	13
65.000 – 70.000	København	1	14
I alt		98	286

Workshops afholdes på tværs af kommunen. Antal workshops afhænger af antallet af forløb i kommunen.

Fordelingen af workshops fremgår af nedenstående tabel:

Antal forløb pr. kommune	Antal workshop 1 pr. kommune	Antal workshop 2 pr. kommune
1 – 3	1	1
4 – 6	2	2
7 – 9	3	3
10 – 12	4	4
13 – 15	5	5

Kontakt

Spørgsmål kan rettes til Ældre og demens, Sundhedsstyrelsen – pr. mail: aed@sst.dk.